№ 243. Sobota 24. Października 1863. Rok wydania 53.

Z Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 cent. Z pocztą: kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 c. w. a.

GAZETA LWOWSKA.

Insercya w półkolumnie drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

Część urzędowa.

Ministerstwo sprawiedliwości nadało opróżnioną przy prokuraturze państwa w Czerniowcach posadę zastępcy prokuratora państwa z rangą i charakterem sekretarza rady zostawionemu do dyspozycyi zastępcy prokuratora państwa przy dawnym sądzie obwodowym w Bystrzycy, *Karolowi Ratsay.*

Część nieurzędowa.

Lwów, 24. października.

Jak się dowiaduje *Jen. Kor.*, odbędzie się przyszłe posiedzenie izby panów w następny wtorek dnia 27. b. m. — Co do powrotu Jego Exc. ministra spraw zewnętrznych, hrabi Rechberga, powiada ta sama *Jen. Kor.*, że ponieważ konferencya ministrów w Norymbergu zebrała się w pewnym, ściśle oznaczonym celu, skończą się obrady szybko, i powrotu Jego Exc. hrab. Rechberga można oczekiwać już w pierwszych dniach przyszłego tygodnia.

Podług niepewnych jeszcze wieści miało zajść, jak donosi *Czas* wczorajszy kilka świeżych potyczek w Królestwie Polskiem, a mianowicie w Krakowskiem dnia 21. b. m. w okolicy Secymina, gdzie miał walczyć oddział Chmielińskiego, tudzież w Sandomierskiem i w południowo-zachodniej części Lubelskiego na dniu 20go b. m. Wszystkie te wieści jednak potrzebują jeszcze potwierdzenia.

Z *Warszawy* donoszą *Powszechnej gazecie augsburgskiej*, że w ogóle obawiają się tam jakiejś katastrofy, gdyż kto może tylko wynosi się z miasta, a jak się uda nawet i z kraju. Od kilku dni przeprawiają się wychodźcy przez granicę, szukając schronienia w sąsiednich prowincyach. Rosyanie zaś występują tak stanowczo z środkami gwałtownemi, że pokazuje się wyraźnie, iż mają zamiar nie tylko jak najspieszniej przytłumić powstanie, ale także zaprowadzić ważne zmiany w całym organizmie kraju.

Z Paryża piszą do *Jen. kor.* pod dn. 20. b. m.: Podczas gdy dzienniki z coraz większym zapałem rozbierają kwestyę wojny i pokoju, osoby należące do kół sprzyjających Polsce, usiłują wybić Polakom zgłowy tę niepożyteczną polemikę. Składki pieniężne zbierane są jeszcze gorliwiej jak poprzednio, a Hotel Lambert nieustannie odwiedzany bywa przez tych, co pragną wyrazić najgorętsze współczucie reprezentantowi polskiego rządu narodowego. Zapewnienia niektórych dzienników, że Mierosławski pojednał się ze stronnictwem arystokratyczno-konstytucyjnem, były jak się zdaje bezzasadne; Mierosławski bowiem, który kilka dni bawił w Paryżu, nie znosił się wcale z tą partyą, lecz porozumiewał się jedynie z ultrademokratami, a potem zniknął znowu. — Kto zna Mierosławskiego, nie uwierzy, aby mógł on kiedy zaniechać intryg, lub pojednać się z przeciwnikami swymi w zasadzie. Rząd narodowy i tutejszy komitet centralny zdają się wiedzieć o tem, i dla tego Mierosławskiego nie spuszczają z oka.

Do Marsylii, jak donoszą ztamtąd pod dniem 19go b. m., przybyła reszta kolonii polskiej z Skutari, spiesząc na plac boju. Wszyscy są bardzo dobrze zaopatrzeni na wyprawę zimową, mają futra, buty, rękawicy itp.

Z *mexykańskiego* teatru wojny donosi depesza telegraficzna z Nowego Jorku pod dn. 12. b. m., że separatyści są w pochodzie ku fortowi Scott i miasto Kansas. Johnston stoi w 15.000 ludzi pod Sartonew nad rzeką Mississippi dla odcięcia posiłków Rosenkranzowi. Rząd unii otrzymał pomyślne wiadomości z Chattanoogi. Komunikacya między Chattanoogą i Nashville jest przerwana. Korpus Hilla przekroczył rzekę w obliczu Meadego, jak się zdaje dla zagrożenia mu z zaplecza. Obiega pogłoska, że unioniści mieli ponieść stratę pod Hudsonport; inna wieść utrzymuje, że kawalerya separatystów została pod Shelbyville zupełnie rozbitą. Dnia 11go b. m. oczekiwano równoczesnego ataku od morza i lądu na Charleston.

Monarchia Austryacka.

Wiedeń, 22. października. *(Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące.)* Najjaśn. Pan odjechał przedwczoraj wieczorem do Reichenau na łowy, a dzisiaj miał przybyć ztamtąd do Schönbrunnu.

Minister spraw zagranicznych, hr. *Rechberg*, odjechał wczoraj po południu w towarzystwie tajnego radzcy p. *Biegeleben* do Norymbergu.

(Czynności wydziałów rady państwa.) Na posiedzeniu dn. 20. b. m. wydział finansowy naradzał się nad oddziałem budżetu pod tytułem „lasy państwa“. Lasy państwa obejmują:

a) lasy skarbowe obszaru około 2.739.560 morg. austr.
b) lasy bankowe rozległości 296.000 morg. austr.
c) lasy górnicze rozległości 867.200 morg. austr.
d) lasy salinarne rozległości 210.000 morg. austr. razem 4,145.760 morgów, z tego 174.630 morgów nie zasianych.

Rozprawa nie przedstawiła nic ważnego. Jako ogółowy dochód z tych lasów preliminowano w budżecie na peryod 14 miesięczny 13,852.963 zł., a po strąceniu dochodów z sprzedanych lasów państwa w Pardubitz i Smirie na 13,123.424 zł., ogólny wydatek na 10,027.182 zł.

Wyrażono życzenie, aby chodowanie drzewa na gruntach nie zasianych było przedsiębrane z największą gorliwością, i aby usunięto wszystko, co może utrudnić porost, lub niszczyć lasy.

Żądano, aby drzewo w niektórych hutach i salinach zastąpić ile możności innemi materyałami palnemi, tudzież aby jak najprędzej nastąpiła spłata i uregulowanie serwitutów poboru drzewa i paszenia bydła.

Oprócz tego w rubryce „administracya finansów“ przyzwolono pozostawioną w zawieszeniu pozycyę 67.000 zł. na wydatki pomiarów katastralnych.

(Wejście deputowanych siedmiogrodzkich do rady państwa) — powiada *Wiener Abendpost* z 21. b. m. — uznały wszystkie dzienniki tutejsze za wypadek wielce ważny dla wewnętrznego rozwoju Austryi. Nawet organa, które występowały z ostrą opozycyą przeciw dotychczasowemu tokowi rzeczy, nie mogły zataić tego przed sobą, że wypadek ten oznacza nowe zwycięstwo konstytucyi państwa. Mocniej i głębiej ustaliły się podstawy jej exystencyi, żywiej i bardziej szczegółowo utkwiła ona w przekonanie ludów Austryi; zewnętrzne rozszerzenie jej granic faktycznych utrwaliło się także wewnątrz i uzyskało nowe siły. Ale znaczenie tego wypadku nie byłoby wyczerpane, gdyby chciano go uważać tylko pod względem wpływu jego na konstytucyę państwa. Jest to dowód żywotności tego wielkiego organizmu, który obejmuje kraje Cesarstwa austryackiego, że każdy odnosi korzyść z tego, co zyskuje całość, że pomyślność każdego kraju zawisła od pomyślnego rozwoju całego państwa. Że siedmiogrodzki sejm krajowy przywrócił sobie prawo, które konstytucya lutowa dodała do dawnych praw kraju, że o ile zawisło od niego oświadczył gotowość swoją, pracować spólnie nad poparciem i utrwaleniem politycznego rozwoju całej monarchyi we wszystkich gałęziach, jest to znak powiększania się wewnętrznej i realnej potęgi nie jedynie na korzyść konstytucyi państwa lub samego państwa, lecz oraz dla dobra każdego kraju z osobna, dla dobra samego Siedmiogrodu. Ograniczonym formom dawnego życia konstytucyjnego tego kraju nadała konstytucya całego państwa nowy, obfity rozwój; nie jako podległego, mimo woli słuchającego członka, lecz jako uprawnioną, organicznie spojoną część wcieliła ona w siebie konstytucyę Siedmiogrodu, i cokolwiek dzieje się w łonie zgromadzenia, które przedstawia się nie jako rezultat własnej woli, lecz niby jako symbol i probierz swojej exystencyi, oddziaływa tak na tę jak i na wszystkie inne części. Powtarzamy jeszcze raz, że nawet indywidualne życie Siedmiogrodu umocniło się udziałem w załatwieniu zadań reprezentacyi państwa, i zyska na tem zarówno sprawa pomyślności obywatelskiej w szczególności, jak w ogóle przyniesie to niezawodnie pożytek ogółowi przydatkiem rozsądku i wierności konstytucyjnej, jaki uzyskała wczoraj Rada państwa.

(Węgierscy studenci u p. Schmerlinga.) *M. Saito* otrzymał z Wiednia następujące doniesienie: „Od kilku tygodni starają się węgierscy słuchacze prawa w Wiedniu o to, ażeby na jurydycznym wydziale wiedeńskim wykładane było węgierskie prawo publiczne, ponieważ istnieje tam już także katedra prywatnego prawa węgierskiego. W tym zamiarze udało się kilku słuchaczy prawa do Jego Excel. hr. Forgacha, który przyrzekł im przyczynić się ile możności do pomyślnego załatwienia tej sprawy. Potem udali się oni także do Jego Excel. ministra stanu i doręczyli mu pisemną prośbę z załączeniem obszernego memoryału. W tym memoryale wyłożona jest historyczna strona tej sprawy zacząwszy od sejmu w r. 1790 aż do r. 1861, w którymto roku poruszał profesor węgierskiego prawa prywatnego, Dr. Vegby po raz ostatni sprawę utworzenia rzeczonej katedry. Dalej wylicza memoryał wszelkie argumenta, które rychło utworzenie wspomnionej katedry przedstawiają jako nieodzowną potrzebę, a w końcu wyraża nadzieję, że ministeryum stanu nieomieszka przyczynić się do pomyślnego załatwienia sprawy, za którą przemawiają nietylko słuszne powody, ale także interesa polityczne. Pan Schmerling przyjął młodych petentów uprzejmie i odpowiedział na ich przedstawienie mniej więcej temi słowy: „Cieszy mnie to, że pp. jury̨ści węgierscy starają się poznać ducha i naturę prawa austryackiego w tem miejscu, ażeby byli zdolni zaszczepić idey austryackiego kodexu cywilnego na Węgrzech. Tem bardziej będzie staraniem mojem uczynić zadość Waszemu życzeniu, zwłaszcza, że myśl poruszona przez Was nie jest nowa, ale była juz kilkakrotnie przedmiotem rozmowy.

(Posiedzenie izby deputowanych z d. 21. października.) Na posiedzeniu izby deputowanych z dnia 21go października zajęli miejsce na ławicy ministeryalnej Ich Excel. Rechberg, Schmerling, Lasser, Dr. Hein i kanclerz nadworny hr. Nadasdy.

Po odczytaniu protokołu dwóch deputowanych z Siedmiogrodu nowo przybyłych złożyli zwykłe ślubowanie.

Z porządku dziennego radzca dworu Taszek, referent wydziału względem projektu do prawa o dalszem pobieraniu na miesiące listopad i grudzień podwyższonych podatków i opłat stemplowych, odczytał relacyę z wnioskiem, ażeby izba przyjęła projekt do prawa przez wydział złożony względem poboru podatków stałych i niestałych w miesiącach listopadzie i grudniu 1863 roku.

Mniejszość wydziału z sześciu członków złożona oświadczyła się za traktowaniem jedynie rzeczy o podatkach nie stałych, gdyż izbie nie przysłuża prawo wotowania podatków stałych. Większość jedenastu głosów oświadczyła się za redakcyą przez wydział proponowaną. Była nawet mniejszość oświadczająca się przeciwko użyciu wyrazu „przyzwolenia", żądająca natomiast wyrazu „zamieszczenia".

W jeneralnej debacie Dr. Waser oświadczył, iż żałuje, że wnioskiem wydziału wywołany został spór o zasadę. Izba miałaby sposobność kwestyę tę rozważyć przy reformie podatków. Kwestya cała koncentruje się w zapytaniu, czyli rząd może rozpisać zwykłe podatki na drodze rozporządzenia, lub też czyli rozpisanie takowe jako akt prawodawczy uważane być winno. Ze stanowiska liberalizmu możnaby izbie prawo to przyznać, lecz nie można go przyznać ze stanowiska konstytucyi. Według dyplomu październikowego Najjaśn. Pan nie przyznał reprezentacyi ludu współudział w prawie rozpisywania egzystujących podatków, lecz jedynie w podwyższeniu takowych dla ochrony ludu od przeciążenia podatkami. Patent lutowy, który we wszystkiem opiera się na dyplomie październikowym, opiewa w §. 10. jak następuje: „Podatki cła i opłaty pobierane będą według praw istniejących, dopóki takowe na drodze konstytucyjnej zmienione nie będą. Paragraf ten dozwala rządowi pobierać podatki stałe na drodze rozporządzenia, nie ma zresztą w tem żadnego niebezpieczeństwa, ponieważ przyzwolenie na dodatki od izby zależy, a dodatki znaczną cyfrę stanowią. Mowca kończy mowę swoją słowami „strzeżmy ludowi to, co do ludu należy, lecz strzeżmy zarazem Cesarzowi to, co do Cesarza należy". (Brawo).

Dr. Giskra nie zgadza się na formę proponowanego prawa, lecz przemawia za zasadą w niem wyrażoną. Kwestya obecna nie jest rzeczą idealnego konstytucyonalizmu, lecz jest kwestyą prawną, kwestyą tłumaczenia prawa. §. 10. konstytucyi przekazuje radzie państwa wszelkie sprawy finansowe, zaś ustęp o dalszym poborze podatków egzystujących, jest tylko wyjątkiem, jako wyjątek też uważany być musi, tym zaś sposobem §. 10. stracił swoje znaczenie. Konstytucyonalizm byłby tylko wygodniejszą formą rządzenia, gdyby radzie państwa nie przysługiwało prawo przyzwolenia na podatki. Wszakże jednemu z państw ościennych grozi zupełny upadek w skutek zasady przez preopinującego popieranej. Jeżeli preopinujący twierdzi, iż nie zachodzi żadne niebezpieczeństwo ze względu na dodatki, których przyzwolenie izbie przysłuża, to niechaj zważy, iż w skutek reformy podatków dodatki zupełnie uchylone być mogą, a wtenczas izba miałaby jedynie prawo regulowania wydatków. Dr. Giskra przekonany jest, że zasada, przy której obstaje, odpowiada duchowi konstytucyi.

Dep. Herbst jest zdania, że podwyższenie podatków na dwa miesiące nie jest właściwą sposobnością do podniesienia kwestyi o zasady. Przyznając wielkie znaczenie toczącej się kwestyi, mowca skreśla historyczny przegląd na prawo przyzwolenia na podatki i konkluduje, iż podatki nie stałe nie potrzebują być corocznie rozpisywane, wyjąwszy w ten czas jeżeli zmienione zostają, stałe zaś podatki corocznie rozpisywane być muszą. Dodatki zaś do podatków obowiązują tylko na czas, na który przyzwolone zostały. Rząd sam przyznał tę zasadę wnosząc właściwy projekt do prawa. Jedynie prawo poboru podatków stałych może ulegać wątpliwości i być przedmiotem sporu. Zatargi konstytucyjne w kraju sąsiednim, o których preopinujący wspomina, koncentrują się w tem, iż rząd odmawia izbie prawo przyzwolenia na wydatki. Tego zaś u nas rząd nie zaprzecza, a w tem leży całe jądro konstytucyonalizmu. Wydział nie zastrzegł tego prawa, bo zastrzegać go nie mógł, powiedział tylko, iż następnie to uczyni. Mowca przeto wnosi, ażeby izba przyzwoliła po prostu na delszy pobór najprzód dla tego, że prawo przyzwolenia na wydatki zastrzeżone być nie może a następnie dla tego, iż wyniesienie sporu o zasady nie jest tu na swojem miejscu. Mowca przeto nie głosuje za wnioskami wydziału.

Dep. Brinz uważa, iż idzie o jedno z najgłówniejszych praw reprezentacyi ludu, rozstrzygać musi czysto prawne stanowisko, z prawnego zaś stanowiska rzeczy, jedynie §. 10. konstytucyi rozstrzyga. Można dowieść, iż pod nazwą praw istniejących rozumiane są jedynie prawa podatkowe, nie zaś prawa skarbowe corocznie zapadające, według których podatki się rozpisują. Nie byłoby właściwem występywać poza granicę prawa, i stawiać izbę w położeniu bronienia praw swoich, gdyby kiedykolwiek inny czynnik prawodawstwa granicę tę przekroczyć chciał.

Dep. Demel przemawia za wnioskami wydziału. Zdaniem jego §. 10. ma jedynie znaczenie tymczasowe, które ustać powinno, jak skoro rada państwa stała się radą pełną. Jeżeli zaś prawo przyzwolenia na potrzeby państwa bezpośrednio zastrzeżone być nie może, zdaje się właściwem, ażeby prawo przyzwolenia na pokrycie tych potrzeb chociaż pośrednio zastrzeżone zostało.

Dep. Konrad Schmidt z Siedmiogrodu sądzi, iż kwestya w mowie będąca nie jest tu na swojem miejscu, możnaby nią zajmować się raczej przy reformie podatków. Zresztą głosować będzie za projektem rządowym.

Pan minister Plener zwraca uwagę, jako prawa, o których mowa jest w §. 10., nie mogą być uważane, jeno prawa regulujące podatki organiczne, cła i opłaty, u. p. różne prawa o podatku konsumcyjnym, regulamin ceł i monopoliów itp. Prawa te trwają ciągle i nie zostały zmodyfikowane przez prawa finansowe z roku 1862 i 1863, a nawet o zmianie ich mowy nie było. Inaczej rzecz się ma co do podatków, które corocznie rozpisywane bywają, a przy których przez patent rozpisujący zdziałany bywa akt, według którego dalszy pobór miejsce mieć może. Rozpisywanie podatków po roku 1860 nie było czynem legislacyjnym, odnosiły się one jedynie do opłaty procentów i przepisów dla organów, zajętych przy poborze podatków. Wszakże rząd rozpisał podatki na rok 1862 patentem z dnia 12. października 1861 roku, w czasie, w którym rada państwa zebrana była, i właśnie nad budżetem na rok 1862 obradowała. Patent ten opierający się wyraźnie na §. 10. konstytucyi jest ważnym prejudykatem co do natury istniejących podatków i opłat, które bez osobnego przyzwolenia pobierane być mogą.

Pan minister Schmerling sądzi, iż w kwestyi obecnej względy prawne i polityczne zarówno na szalę brane być powinny. Przy każdym zaś sporze życia konstytucyjnego wypada mieć na uwadze, iż nie jest to proces prywatny, w którym jedna strona stoi jako przeciwnik drugiej. Prawdziwe życie konstytucyjne zależy na wzajemnej zgodzie wszystkich czynników prawodawczych· które do jednego dążą celu. W Austryi zgoda ta utrzymaną została, wydawaliśmy prawo finansowe przez dwa lata bez sporu i spodziewać się należy, iż i trzeci rok przejdzie bez sporu w tej materyi. Rządowi zaś uporu zarzucać nie można, jeżeli obstawa przy tłumaczeniu prawa, które przez izbę de facto przyjęte już zostało.

Przy specyalnej rozprawie wnioski wydziału usunięte zostały, projekt zaś rządowy przyjęto z opuszczeniem słów „dla pokrycia wydatków nadzwyczajnych".

Następnie z porządku dziennego baron Riese Stalburg w imieniu i jako referent właściwego wydziału wniósł zniesienie prawa względem opłaty dyferencyalnej za wódkę. Wniosek ten bez żadnej debaty przyjęty został.

W końcu wniosek dep. Wintersteina krótką jeszcze wywował dyskusyę. Wnioskujący twierdził, iż wydział nie wywiązał się zupełnie z zlecenia izby, nie wspomniał bowiem o petycyi, która mu do zgłębienia przekazaną została, mowca przeto wnosi, ażeby rząd wezwany był ażeby żądania zwrotu opłaty w miastach zamkniętych, które na zasadzie prawa z dnia 20go października 1862 roku powstały, jak najspieszniej załatwić raczył.

Po zapewnieniu referenta, iż powyższa petycya przekazana została panu ministrowi skarbu, który przyrzekł, iż ją należycie uwzględni. Wniosek dep. Wintersteina usunięty i posiedzenie do piątku odroczone zostało.

Francya.

Paryż, 20. października. *(Audyencya. — Nominacya.)* Według *Monitora* Cesarz udzielał przedwczoraj w St. Cloud audyencyę nadzwyczajnemu posłowi i pełnomocnemu ministrowi perskiemu jenerał-adjutantowi Hassan Ali Khan. Wręczył on Cesarzowi pismo gratulujące od szacha perskiego z powodu zwycięstw odniesionych w Meksyku.

La France i *Constitutionnel* są niepospolicie zadowolone z nominacyi spowodowanych śmiercią pana Billaulta. Rouher właściwy następca zmarłego ministra posiada dostateczną siłę do podołania swemu zadaniu. Rouland, powołany do prezydowania w radzie stanu będzie sprawował swój urząd z tą powagą, jaką zapewniają mu zasługi, które położył będąc ministrem, jego wykształcenie prawnicze i powodzenie, które osiągnął wymową jako prokurator jeneralny i senator. Obadwaj nowi wiceprezydenci okazali już swoje zdolności. Chaix d'Estange jest zaszczytem izby adwokatów i magistratury a Forcade La Roquette okazał na ostatnich sesyach senatu, że równie dobrze umie sprawy prowadzić jak wyświecać. Nareszcie nowy honorowy wiceprezydent rady stanu, teraźniejszy gubernator banku pan Vuitry jest znany zaszczytnie jako znakomitość finansowa.

Włochy.

(Wiadomości pobieżne.) Z Turynu piszą do *Jen. kor.* pod d. 16. b. m. Po chwilowem usposobieniu wojennem, nastąpił tu nagle pewien rodzaj powszechnego znużenia, z którego podobnie jak z poprzedniego wzburzenia umysłów, niepodobna zdać sobie rachunku. Od czasu pierwszego przeglądu artyleryi pod Somma, nie było już innego, a przegląd marynarki na wodach morza śródziemnego, z tak wielkim rozgłosem zapowiedziany, nie przyszedł wcale do skutku, czego przyczyna nikomu nie jest wiadoma. Król uda się w pierwszych dniach listopada na uroczystość otwarcia kolei z Vergato do Pracchia, na linii prowadzącej z Bologni do Florencyi, i

dopiero po jego ztamtąd powrocie. ma być oznaczony dzień zagajenia parlamentu.

Następca tronu. który jeszcze przed wyjazdem do Neapolu i Sycylii, to jest przed d. 11. b. m. mianowany został dowódzcą brygady tak zwanych grenadyerów lombardzkich, wziął na miejsce swego przeznaczenia wszelkie możliwe pełnomocnictwa, tudzież pozwolenie kredytu na 500.000 franków. Słychać powszechnie, że jenerał Fauti, który od niedawna bawi w Turynie, przeznaczony jest na zastępcę jenerała Lamarmory, obstającego przy swojej dymisyi, w dowództwie wojska w prowincyach południowych, chociaż w armii jest bardzo mało lubiony.

Niemcy.

(Konferencya cłowa w Monachium.) O konferencyi cłowe w Monachium donosi gazeta kolońska co następuje:

„Pełnomocnik austryacki, baron Kalchberg, nie brał wprawdzie bezpośredniego udziału w konferencyi. miał jednak sposobność mówienia z pojedyńczymi jej członkami, komunikując im sposób zapatrywania się Austryi i rozbierając zamierzone zniżenia taryfy cłowej austryackiej. Zniżenia te dochodzić mają do obecnych pozycyj taryfy związku cłowego, a następnie dalsze jeszcze zniżenia nastąpić mają. Że zaś nowa ta taryfa austryacka dotąd tylko jest projektem, przeto zniesienie się p. Kalchberga z członkami konferencyi, nie mogły mieć cechy urzędowej. Gabinet wiedeński oczekuje na nową taryfę związkową przez Prusy na konferencyi w Berlinie zaproponować się mającą, ażeby ostateczne powziąść postanowienie i rządom przyjaznym właściwe uczyni komunikacye. Co do zasady p. Kalchberg oświadczył, iż rząd austryacki stoi zawsze przy propozycyach swych z dnia 10. lipca przeszłego roku. Na teraz Austrya zrzeka się wprawdzie przystąpienia do związku cłowego, żąda wszelako ażeby na drodze układu zaręczono jej przyjęcie do tegoż związku i ażeby traktat handlowy prusko-francuzki w taki sposób zmodyfikowany został, izby przestał być przeszkodą połączenia się Austryi ze związkiem cłowym niemieckim. Pod czas tego peryodu przechodowego Austrya żąda modyfikacye lub wyrzucenie artykułu 31. konwencyi prusko-francuskiej, według którego zakazy wprowadzania lub wyprowadzania względem Francyi zaprowadzić się mogące, na wszystkie inne państwa rozciągniane być mają. Konferencya cłowa obradowała pod wpływem tych życzeń Austryi, na końcu zaś obrad w miejsce protokołu. który nie był prowadzony podpisała registraturę, w której przytomni pełnomocnicy oświadczyli, iż utrzymanie związku cłowego jest celem ich starań i na przypadek gdyby na konferencyi berlińskiej do zgody nie przyszło. w imieniu swych rządów dalsze obrady sobie zastrzegli. Z tąd wnosić można o pozycyi, którą zajmą w Berlinie rządy związkowe. Zdaje się, iż żądać będą, ażeby Prusy wystarały się u rządu francuskiego o takie modyfikacye traktatu handlowego, którby obok wypuszczenia artykułu 31. poźniejszą zgodę cłową z Austryą możliwą uczyniły.“

Kronika.

(Rozprawy ostateczne). Dnia 20. b. m. na rozprawie ostatecznej w tutejszym c. k. sądzie krajowym skazani zostali według §. 66. k. k. za zbrodnię zaburzenia spokojności publicznej przez udział w powstaniu: Ferdynand Chmielewski 27 lat cukiernik, Józef Lazarewicz 19 lat kupczyk, Ludwik Cierlak 21 lat szewc, i Wilhelm Dębicki 17 lat praktykant gospodarczy na 5 dni więzienia.

Dnia 21. b. m na rozprawie ostatecznej w tutejszym c. k. sądzie krajowym skazani zostali według §. 66. k. k. za zbrodnię zaburzenia spokojności publiczej przez udział w powstaniu: Józef Leopold Romanowski 23 lat stolarz, i Bazyli Kaczkowski 19 lat krawiec, na 6 dni więzienia.

(Powstańcy). D ia 21. b. m. pociągiem wieczornym wywieziono ze Lwowa 30 ujętych powstańców, a mianowicie 17 do internowania, 7 do wydalenia za granicę do innego rozporządzenia.

(Sprostowanie). „Gazeta Narodowa“ z 21. b. m. donosiła, że izraelita Klauber wraz z żoną Breindla Rappaport napadnięci niedawno między Lwowem a Winnikami przez skrytobójców pomarli z ran, lecz to doniesienie było mylne gdyż oboje przychodzą do zdrowia. Tak więc o oporze gminy izraelckiej co do pogrzebania Breindli Rappaport na cmentarzu, nie mogło być mowy.

(Pożary) W Mchawie w obwodzie sanockim, powstał pożar 14. b. m. w domu tamtejszego włościanina Walentego K. i zniszczył wszystkie jego budynki, cały zasób zboża i rozmaite sprzęty gospodarskie. Szkodę obliczono na 317 zł. 5 c. w. a. Winę tego nieszczęścia przypisują 5letniemu synowi rzeczonego włościanina, gdyż tylko on sam znajdował się w domu podczas wybuchnięcia ognia.

W tym samym obwodzie, a nawet w tym samym powiecie baligrodzkim był 17. b. m. drugi pożar w Ciśnie. I tu także spada wina na 6letniego chłopca, który pozostawiony sam w domu podpalił przez nieostrożność dom rodzicielski i pozbawił ich przez to całego mienia. Szkoda ma wynosić 200 zł. wal. austr.

(Oświadczenie umarłego.) Dzieniki lokalne w Halle w Prusiech podają następujące oświadczenie: „Ja nie podpisałem wiernego konstytucyi, konserwatywnego programu wyborów, ponieważ umarłem jeszcze 16. sierpnia 1863. Rennecke.“

(Nieszczęśliwa żegluga napowietrzna.) Na dniu 18. b. m. po południu wzniósł się aresnauta Nadar w Paryżu z żoną i w towarzystwie 9 innych osób balonem w powietrze, a nazajutrz t. j. 19. b. m. spuścił się pod Eystrup na terytoryum Królestwa Hanowerskiego. Zamiar zarzucenia kotwic niepowiódł się; liny wentlinowe porwały sie. Sam Nadar połamał obie nogi; jego żona została mocno potłuczona; jeden z towarzyszy jego St. Felix wleczony prawie milę drogi, złamał rękę i jest całkiem poraniony. Dr. Arnould poniósł lekkie uszkodzenie. Ranionych przywieziono w nocy na 21. b. m. osobnym pociągiem do Hanoweru i umieszczono w szpitalu „Union.“

(Rozbicie okrętu.) Z St. Johns, angielskiego portu u wybrzeża Nowej Fundlandyi, nadeszła wiadomość do Londynu z 13. b. m, że statek „Africa“ rozbił się dniem przedtem u przylądka Race śród wielkiej mgły. Napełniony wodą zawinął jednak do portu St. Johns i wyrzucii ładunek, który mocno ucierpiał. Sam statek jest bardzo uszkodzody.

— Piszą z Poznańskiego. Ceny dóbr coraz tu bardziej się podnoszą, a to z przyczyny, iż większa liczba jest kapitalistów pragnących nabycia posiadłości ziemskich, niżeli właścicieli chcących takowe sprzedawać. W ostatnich jednak czasach sprzedane zostały z wolnej ręki; majętność Wełna, położona nad rzeką tegoż nazwiska (w powiecie Obornickim) mająca przeszło 5000 morgów za cenę 320.000 talarów; w powiecie Kościańskim sprzedano wieś Rakówke mającą 5 0 morgów za 28.000 tal. w Ostrzeszowskim Mianowice, morgów 500 za 26.000 i w Odolanowskim Osiek, morgów 1000 za 57 000 tal. Wszystkie te dobra przeszły niestety na własność Niemców. Urodzaje w Poznańskiem wypadły pomyślnie; oprócz buraków i siana, zboża wszystkiego sprzęt obfity i dobry plon wydaje. Kartofle nie rokują obfitości z powodu wielkiej posuchy, lecz za to nie okazują śladu choroby. Zasiewy poszły dobrze, a większa część zasiewów ozimych z początkiem b. m. została już ukończoną.

(Nędza) zmniejsza się znacznie w Lancashire, w stosunku 1500 osób na tydzień; lecz ludzie użyci do robót publicznych uskarzają sie na zbyt mały zarobek. Naturalnie, nie mogą mieć takiej płacy jak w czasach pomyślności, ależ z drugiej strony przyznać trzeba, że i panowie administratorzy za radto są oszczędni i nie wynagradzają dostatecznie robotnika. Dla rodziny przywykłej do kawałka mięsa i zatrudnienia siedzącego w ogrzanej izbie, najmniej potrzeba na tydzień 14 szylingów (złp. 30 gr. 24), a przy robotach publicznych tyle nie zarabiają.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Lwów, 23. paźdz. Na naszym dzisiejszym targu były następujące ceny przeciętne zboża i innych artykułów: mec pszenicy (83 ℔) 2 zł. 54 c.; żyta (79 ℔) 1 zł. 38 c.; jęczmienia (66 ℔) 1 zł. 20 c.; owsa (46 ℔) 1 zł. 15 c.; hreczki 1 zł. 61 c.; grochu 1 zł. 80 c.; kartofli 47 c., cetnar siana 1 zł. 25 c., okłotów 53 c., sąg drzewa bukowego 9 zł. 50 c, sosnowego 8 zł. 50 c.

Przemyśl, 20. października. W pierwszej połowie b. m. były na targach tutejszych następujące ceny przeciętne zboża i innych artykułów:

	Miejsce targu:											
	Przemyśl		Jarosław		Jaworów		Mościska		Niżankowice		Sieniawa	
	zr	cen.	zr	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr	cen.
	walutą austryacka											
Mec pszenicy . . .	2	61	3	85	2	50	2	75	2	60	2	50
„ żyta . . .	1	69	1	85	1	40	1	50	1	50	2	2
„ jęczmienia .	1	45	1	43	1	.	1	40	1	30	2	.
„ owsa . . .	1	7	1	27	1	30	1	5	1	10	2	30
„ hreczki . .	1	85	2	70	.	.	.	.	.		2	.
„ kukurudzy .	.	.	.	.	.		.	.	.	.	.	.
„ ziemniaków .	.	60	.	85	.	45	.	46	.	.	.	50
Cetnar siana . . .	1	80	1	60	1	20	1	25	1	40	1	68
„ wełny	.	.	95	.	.		.		.	.	.	.
„ nasienia koniczu	.	.		.	.		.	.	.	.	.	.
Sąg drzewa twardego	7	.	7		8	.	8	.	7	60	6	77
„ „ miękkiego	5	.	6	.	5	50	5	50	6	26	5	20
Funt mięsa wołowego	.	15	.	13		8	.	10	.	9	.	11
Mas okowity		60	.	95	.	55	.	80	.	95	.	70

Ostatnia poczta.

Kraków, 23. października. *Krak. Ztg.* pisze: Dnia 18go b. m. kompania c. k. pułku piechoty W. Księcia Toskańskiego napotkała pomiędzy Niskiem a Leżajskiem na oddział powstańców liczący około 1000 ludzi, uderzyła na niego, pojmała 90 ludzi i zabrała przeszło 30 wozów z prowiantami; reszta oddziału ustąpiła w pobliskie lasy, i dla ścigania jej wysłano dwie kompanie wspomnionego pułku.

Wiedeń, 23. października. Dzisiejsza *Gazeta wiedeńska* ogłasza najwyższe pismo odręczne, którem Jego c. k. Apostolska Mość uwalnia ministra handlu i rolnictwa *Macieja Konstantego* hr. *Wickenburga* na własną prośbę jego od tego urzędu, mianując go oraz dożywotnym członkiem izby panów Rady państwa.

Frankfurt 22. października. Na dzisiejszem posiedzeniu sejmu związkowego, powzięto względem noty angielskiej z 1. paźdz.

uchwałę w duchu odmownym, wychodząc z zasady, że egzekucya jest wewnętrzną sprawą niemiecką. Nową notę Anglii, podobnież względem kwestyi holsztyńsko-lauenburskiej przekazano wydziałom połączonym.

Ateny, 17. października. Postanowiono, aby z każdego korpusu wojsk tylko mała część przybyła do Aten na przyjęcie Króla. Z powodu pogłoski, że żołnierze przybędą do Aten bez pozwolenia, poseł angielski Scarlet polecił admirałowi angielskiemu zwiedzić koszary w Atenach i okolicę miasta dla wybrania miejsc na pomieszczenie wojsk mających w takim razie wylądować. Zgromadzenie narodowe powzięło dziś uchwałę względem oddania władzy Królowi. Król sankcyonuje uchwały zgromadzenia narodowego, które wnosi projekta do ustaw. Poźniej ma Król podpisać przyszłą konstytucyę. Król był oczekiwany dnia 23go.

Konstantynopol, 16. października. Pełnomocnik rosyjski Nowikow kazał powołać do Konstantynopola gubernatora Trebizondy Ehmina Muhlis Baszę, i obwinia go o ułatwienie transportu broni do Czerkiesyi.

Tyflida, 1. października. Warszawski rząd narodowy wydał rozkaz do Polaków służących w armii rosyjskiej w Czerkiesyi ażeby opuszczali służbę i organizowali się pod dowództwem polskiego jenerała.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 23. października 1863.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
	'''				
7. god. zrana	326.10	+ 7 6	88.5	półn.-wsch. sł.	pochmurno
2. god. po poł.	326.02	+ 7.7	85.2	północny „	deszcz
10. god. wiecz.	325.58	+ 7.6	88.5	„ „	pochmurno

Ilość deszczu 0'''04.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 23. października.

Hotel George: P. Hr. Borkowski Sew., z Ponikwy wielkiej.
Hotel europejski: Jędrzejewicz Max, z Śniatyna.
Hotel angielski: Szymański Romuald, z Rzempl:. — Frank Ferdynand z Nahaczowa. — Serwatowski Jan, z Krasiczyna.
Zajazd Kuhna: Obertyński Felix, z Tuszkowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 23. października.

PP.: Osmulski Władysław, do Władypola. — Czarnoszyński Stanisław, do Horodyszcza. — Sakowicz Kazimirz, na Wołyń. — Bielecki Zygmunt, do Krakowa. — Winniccy Tytus i Stanisław, do Rudnik. — Chojecki Zygmunt, do Dorohojowa. — Jaroszyński Narcyz, do Małowód. — Wybranowski Alex., do Uszkowa.

TEATR.

Dziś teatr niemiecki: **„Orpheus in der Unterwelt,“** komiczna opera w 2 aktach z tańcami.

Jutro teatr polski: **„Król Łokietek czyli Wiśliczanki,“** opera w 3 aktach oryginalnie wierszem przez L. A. Dmuszewskiego napisana, z muzyką Józefa Elsnera.

Kurs lwowski.

Dnia 23 października.

		gotówką zł.	gotówką c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	5	31	5	36½
Dukat cesarski	„ „	5	33	5	38½
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	9	16½	9	26½
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	76	1	78
Talar pruski	„ „	1	67½	1	69
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne w. a. za 100 zł.	bez kuponów	73	25	74	25
„ „ „ m. k. za 100 zł.	bez kuponów	76	90	77	90
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	73	75	74	50
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	80	78	81	57
Akcye gal. kol. żelaz. Karola Ludwika	bez kuponów	196	75	198	75

Telegrafowany kurs wiedeński.

Dnia 23. października.

	złr.	kr.
5% Metaliki	75	45
5% pożyczka narodowa	81	35
Losy z 1860 roku	97	40
Akcye banku wiedeńskiego	788	—
„ „ kredytowego	185	60
Londyn, 10 funtów szterlingów	112	25
Dukat pojedyńczy	5	29
Srebro	112	50

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 21. października.

1. Dług publiczny. (Za 100 zł.)

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. wal. po 5%	71.75	71.85
„ „ bez kuponów zwrotny po 5%	96.50	96.75
Z pożyczki narod. z proc. od stycznia do lipca po 5%	81 75	81.85
od kwiet. do paźd. po 5%	81.65	81.75
Z r. 1851 ser. B. po 5%	—.—	—.—
Metaliki po 5%	75.50	75.70
Metaliki z proc. od maja do listopada po 5%	75.70	75.80
dtto. po 4½%	67.50	68.—
dtto. „ 4%	60.25	60.75
dtto. „ 3%	45.25	45.75
dtto. „ 2½%	37.50	38.50
dtto. „ 1%	15.10	15.20
Przez. do wyl. z r. 1839 całe losy	158.25	158.75
Przez. do wyl. z r. 1839 piąta część losów	155.75	156.25
Przez. do wyl. z r. 1854	93.50	94.—
Przez. do wyl. z r. 1860 po 500zł.	97.85	97.95
Przez. do wyl. z r. 1860 po 100 zł.	98.30	98.40
Renty Como po 42 lir. aust.	17.50	17.75
Wylos. obl. dawn. długu państ. po 5%	71.50	72.—
„ „ 4½%	67.—	67.50
„ „ 4%	59.50	59.75
„ „ 3½%	52.—	52.50
Przez. do los. obl. daw. długu państ. z proc. w kraju „ 3%	—.—	—.—
„ 2½%	59.—	60.—
„ 2¼%	52.—	53 —
„ 2%	47.—	48.—
„ 1¾%	41.—	42.—
dtto. z procent. za granicą „ 5%	71.50	72.—
„ 4½%	67.25	67.75
„ 4%	60.—	60.50
B. Krajów koronnych.		
Obligacye indemn. po 5% za 100 zł. Niższej Austryi	87.—	87.50
Wyż. Aust. i Salcb.	85.—	85.50
Czech	90.25	90.75
Morawii	88.50	89.—
Szląska	88.50	89.—
Styryi	87.25	87.50
Tyrolu	91.—	—.—
Kar., Krainy i Wyb.	87.—	89.—
Węgier	75.50	76.—
Obl. ind. po 5proc. za 100 zł. Banatu Tem.	74.—	74.50
Kroacyi i Slawonii	75.25	76. 0
Galicyi	73.80	74.20
Siedmiogrodu	73.75	74.50
Bukowina	73.25	74.—
Z klauzulą wylos. w r. 1867	73.40	73.60
Lomb. wen. poż. z r. 1859	91.50	92.50
Dług Tyrolu, Dług Salcburga, Dług Krainy po 5%	—.—	—.
„ 4%	59.50	59.75
„ 3½%	— —	—.—
„ 3%	59.50	59.75
„ 2½%	—.—	—.—
„ 2%	29.50	30.50
„ 1¾%	—.—	—.—

2. Stan oblig. domestykaln.

	pien.	towar.
Po 3% za 100 zł.	27.—	—.—
„ 2½% „ 100 „	22.50	—.—
„ 2¼% „ 100 „	20.25	—.—
„ 2% „ 100 „	18.—	—.—
„ 1¾% „ 100 „	15.50	—.—

3. Akcye. (Za sztukę.)

	pien.	towar.
Banku narodowego	788.—	789.—
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	186.80	186 90
Niż.-austr. tow. eskomt. po 500 zł.	640.—	642.—
Półn. kol. po 1000 zł. m. k.	1653.—	1655.—
Tow. kolei żel. państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	186.—	186.50
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł. mon. konw.	141.—	141.50
Połud.-półn.-niem. kolei kom. po 200 zł. m. k.	129.80	130 —
Kolei Cisy po 200zł. m. k. po 140 zł. (70%) wpłaty	147.—	—.—
Połud. kolei państ., lomb. wen. i central.-włoskiej kolei żel. po 200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłatą 180 zł. (90%)	248.—	249.—
Kol. Kar. Lud. po 200zł. mon. konw.	197.50	198.—
Kol. Preszb. Tyrn. I. emis. po 200 zł. m. k.	—.—	40.—
dtto II. emis. po 200zł. m. k.	99.—	100.—
Kolej Bustehradzka po 500 zł. m. k.	685.—	695.—
Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zł. m. k.	228.—	230.—
Kol. Bern. Ross. z pierwszeństwem po 200 zł. mon. konw.	195.—	200.—
Kol. Grac.-Köfl. i Tow. górn. po 200 zł. w. a.	—.—	145.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	428.—	429.—
Lloyda w Tryeście po 500 zł. m. k.	239.—	241.—
Mostu łańc. w Peszcie po 500 zł. m. k.	393.—	398.—
Tow. młyna par. w Wied. po 500zł. w. a.	395.—	398.—
Powsz. austr. Tow. gaz. po 200 zł. w. a.	280.—	281.—
Uprzywil. czeska kolej zachodnia po 200 zł. w. a.	157.50	158.—

4. Listy zastawne. (za 100 zł.)

	pien.	towar.
Banku narod. w m. k. 6let. z r. 1857 po 5%	102.25	102.50
10let. „ 1857 po 5%	89.75	90.—
przeznaczone do los. po 5%	—.—	—.—
Banku narod. w w. a. na 12 m. 5%	—.—	—.—
przezn. do losowania po 5%	85.30	85.40
Gal. Tow. kred. w w. a. po 4%	74.—	74.25

5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.

	pien.	towar.
Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k.	97.75	98.—
detto detto w sreb. upr. za 100 zł. w. a.	91.75	92.—
Emis. z r. 1862 za 100 zł. wal. aust.	87.75	88.—
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	117.75	118.25
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	116.75	117.25
Kol. półn. po 100 zł. m. k.	90.50	90.75
Kol. półn. po 100 zł. w. a.	86.25	86.50
Kol. Glogn. po 100 zł. m. k.	80.—	80.50
Tow. żeg. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	95.—	95.50
Lloyda za 100 zł.	91.—	92.—
Uprzyw. czeska kol. zach. po 300 zł. w. a. (w srebrze) za 100 zł.	94.75	95.—
Połud. półn. kolej kom. po 5% za 100 zł.	78.25	78.75
Kolej gal. Karola Ludwika po 300 zł. w. a. (w srebrze) po 5% za 100 zł.	99.25	99.75

6. Losy. (za sztukę.)

	pien.	towar
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	136.40	136.60
Tow. żeg. par. na Dun. po 100 zł. m. k.	91.—	91.50
Poż. Trye. po 100 zł. m. k.	113.—	114.—
„ „ po 50 zł. m. k.	50.—	51.—
Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w. a.	33.75	34.25
Esterhazego po 40 zł. m. k.	94.50	95.50
Salma „ 40 „ „	35.25	35.75
Palffiego „ 40 „ „	34.25	34.75
Clarego „ 40 „ „	34.50	34.75
St. Genois „ 40 „ „	33.50	34.—
Windischgrätza 20 zł. „	22 —	22.50
Waldsteina 20 „	20.25	20.75
Keglevicha 10 „	15.—	15 25

Weksle.

(Na 3 miesiące.)

Amsterdam za 100 zl. hol	—.—	—.—
Augsburg za 100 zł. w. p. n.	95.—	95.—
Berlin za 100 tal.	—.—	—.—
Wrocław za 100 tal.	—.—	—.—
Frankfurt za 100 zł. w. p.-n.	95.10	95.20
Genua za 100 lir. piem.	44.10	44.10
Hamburg za 100 M. B.	83.70	83 80
Lipsk za 100 tal.	—.—	—.—
Liwurna za 100 lir. tosk.	44.10	44 10
Londyn za 10 ft. szt.	111.95	112 —
Lugdun za 100 fr.	—.—	—.—
Medyolan za 100 lir. wł.	44.10	44.15
Marsylia za 100 fr.	44 25	44 30
Paryż za 100 fr.	44.30	44 35
Praga za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Tryest za 100 zl. w. a	—.—	—.—
Wenecya za 100zł. w. a	—.—	—.—

(31 dni po ukazaniu.)

Bukareszt za 100 piast. woł.	16.40	—.
Konstantynopol za 100 piast. tur.		—.

Kurs złota.

Dukaty ces. men.	5.36½	5.37½
dtto. pełnej wagi	5.36½	5.37½
Korona	15.40	15.45
20frankówka	8.97	8.98
Rosyjski imperyał	9.23	9.25
Talar związkowy	1.68	1.68½
Srebro	112.—	112.25

Kurs korony w c. k. kasach 13zl. 50c.

Odpowiedzialny Redaktor **Adolf Budyński.**

Z c. k. galic. drukarni rządowej.